

אבסורד מן ההווה

ההצעה לתיקון פקודת מס הכנסה מיועדת למלחמה בארגונים בתחום המאבק על זכויות וחירויות אבל עלולה לפגוע גם בגופים אחרים

ארגון יוצאי מרכז אירופה קיים מאז שהחלה בריחת היהודים מגרמניה הנאצית לפני 90 שנה. הארגון, שמייצג את מורשת יהדות מרכז אירופה, רגיש במיוחד למתרחש בזירה הציבורית, ובמיוחד לדברים שמאיימים על חירותם וזכויותיהם של בודדים או קבוצות. לא פלא אפוא שבשנתיים האחרונות הרים הארגון את קולו לא פעם, בין שלמען הפליטים מאוקראינה, והגנת הנפגעים מאלימות של יהודים ביהודה ושומרון ובין שלמען עצירת ההפיכה המשפטית. אפשר שיהיו לכך תוצאות חומריות: על שולחן הכנסת מונחת עוד מימי הכנסת הקודמת הצעה להחמרת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מיסוי תרומה מישות מדינית זרה), המחייב דיווח על מקורות מימון מ"ישות מדינית זרה". על פי ההסכם הקואליציוני בין הליכוד לעוצמה יהודית, הייתה אמורה החמרה זו להיכנס לחוק כבר בימים אלה: אם יתקבל התיקון, לא זו בלבד שיאבד המוסד מקבל התרומה את מעמדו כמוסד ציבורי או כמלכ"ר, אלא יושת עליו גם מס של 65% מערך התרומה. כל מה שצריך להוכיח הוא שמקבל התרומה קידם מטרה ציבורית באמצעות פנייה לבית משפט, לחבר כנסת, יועץ משפטי או ל"דעת הקהל בקרב אזרחי ישראל באמצעות פרסום בתשלום". אם חושב מישור שהתיקון בחוק, כמו החוק כולו, מיועד למל"חמה נגד ארגונים כולטים בתחום המאבק על זכויות וחירויות, שידע שגם ארגון יוצאי מרכז אירופה יכול להיות קורבן של החוק הזה. הרי גם הוא מגלה את דעתו בעניינים עקרוניים הנמצאים על הפרק, ולא דווקא ברוח הממשלה.

דווקא ארגון כמו זה עשוי להיפגע קשות, כיוון שבין התור-

מים לו נכבד מקומן של "ישויות מדיניות זרות": ממשלה גרמניה ומוסדות מדיניים גרמניים, שמ"בקשים לכפר על פשעי העבר, תורמים בדרכים שונות לארגון זה ולמוסדות הקשורים בו. כל התורמים הללו נחשבים על פי החוק, שנסחו מתאים למדינות לא ליברליות, ל"ישות מדינית זרה". די אם יוכח שאחד מהמוסדות הזוכים לתרומה פנה לייעוץ משפטי או לסיוע משפטי או לדעת הקהל בארץ בעניין שהממשלה הנוכחית תראה בו טעם לפגם, וכבר תהיה עילה להצד את צעדיו. למוסדות שאינם יכיר לים ליהנות מתרומות של מיליארדרים יהודים, שחלקם מעדייפים לתרום למטרות "ימניות", זו מכה קשה.

בנוסף, כיוון שבעיני אורח גרמני תרומה שמסייעת לזכויות אדם בישראל היא בחזקת לקח ממה שעשו לזכויות האדם של יהודי גרמניה ואירופה, יהיה קשה להסביר להם מדוע ממשלת ישראל רואה בתרומה כזאת התערבות בלתי ראויה מצד "ישות מדינית", או מדינה. יותר מכך, התערבות כזאת היא אבסורד היסטורי: צאצאי מי שנאלצו לברוח מהרייך השלישי כתוצאה ממדיניות גזענית יואשמו בגלל תמיכתם בזכויות אדם בפג"ע במדינה שאליה הגיעו, או בלשון הצעת החוק "פגיעה במאפיין היסוד של מדינת ישראל העצמאית וכן פגיעה בריבונות אורחיה". גם מנגנון המעקב שבעזרתו יוכלו לאתר את הקשר בין תרומות ופעולות שאינן נשואות חן בעיני השלטון, בעיקר בתחום זכויות האדם, יעורר זיכרונות היסטוריים עגומים.

הכותב הוא מרצה באוניברסיטה העברית ויו"ר ועדת מדיה של ארגון יוצאי מרכז אירופה

איור: אורי פינקל

אז והיום

יש לא מעט קווי דמיון בין המציאות כיום למצב ששרר בארץ לפני 56 שנה, ערב מלחמת ששת הימים. אלא שאז הייתה מנהיגות אחראית

פיינו ברוח התנדבות וסולידריות. אינני זוכר ימים כל כך יפים של אחדות בעם ישראל. מי שרק צייץ אז לעזרה, כמו משפחות של חקלאים שהתקשו להחזיק רפתות ומשקים, זכה מיד במתנדבים שהגיעו לסייע. בנוסף, הלוחמים שהתיפרשו מול אויבנו לאורך גבולות המדינה זכו לחיבוק של העם היושב בציון. לא אשכח איך למקום הכינוס של היחידה שלי הגיעו אברכים, שהביעו בכנות צער על כך שאינם יכולים לתרום את חלקם למאמץ המלחמתי. ואילו בחזרה לימינו אלה, שבהם המציאות הכלכלית הופכת לבלתי אפשרית: במקום ליצור כאן אווירת אחדות, עוסקים כאן במאבקי אגו, במי ימנה את שופטי ישראל, בחשמל כשר ובחוקי חמץ של פסח בבתי החולים וכו'. במקום שהמנהיגות תפעל ללכד את העם, יש כאן מנהיגות שמפוררת ומפליגת את העם. אומנם רק 56 שנים חלפו מאותם ימי תור הזהב של מדינת ישראל של 1967, אבל במציאות הנוכחית המרחק נראה כמו אלפי שנות אור.

של 1967 הייתה אחראית הרבה יותר מהממשלה הנוכחית, וטובת המדינה וכל אורחיה הייתה לנגד עיניה. בנובמבר 1965 היא ביצעה את דרישות האוצר למיתון הוצאות המדינה. זה אומנם הביא אז לאבטלה גדולה של כ-12%, אבל נעשה מתוך כוונה להוביל לצמיחה מחודשת. כמה זה שונה ממה שקורה כיום, כשהממשלה מחלקת ברוחב לב תקציבים פוליטיים כדי לספק את דרישות שותפיה. העובדות הללו מעוררות געגועים לאותם ימים; לא רק בגלל ההבדל בהתנהלות הממלכתית, אלא גם בשל הקשרים הבינאישיים בעם ישראל, שהתא-

יום מציינים 56 שנים לפרוץ מלחמת ששת הימים, שלדעת רבים היו ששת הימים המכוננים ביותר בתולדות ארץ ישראל ועם ישראל באלף השנים האחרונות. זקני הדור לא ישכחו עד קץ ימיהם את ימי הכוננות שלפני המלחמה, מאמצע מאי 1967, שבהם נשיא מצרים דאז גמאל עבד אל-נאצר הורה לכוחות האו"ם להתפנות מסיני ורצועת עזה בשעה שהצבא המצרי החל לנוע לסיני. מדינת ישראל של אותם ימים הייתה נתונה במיתון קשה, שהחל למעשה בפברואר 1965, כאשר כספי השילומים מגרמניה המערבית הפסיקו לזרום לקופת המדינה. במקביל, הממשלה הארצי ובהקמת נמל אשדוד. לאומיות שהושקעו במפעלי ים המלח, כמו ביהודה מסוימת יש דמיון בין אותם ימים ובין המציאות הנוכחית במדינת ישראל: מצד אחד איומים קיומיים על המדינה שהולכים וגוברים, ומנגד מצב כלכלי שהולך ומכביד. אלא שהממשלה

לא אשכח איך למקום הכינוס של היחידה שלי הגיעו אברכים שהביעו צער על כך שאינם יכולים לתרום את חלקם למאמץ